

Utolsó pillanatra hagyott változtatások

Gyorselemzés az óvodai tanterv módosításáról

Augusztus 20-án, három héttel évkezdés előtt lépett érvénybe az a miniszteri rendelet, amelynek gyakorlatba ültetése nagyfokú bizonytalansághoz vezethet mind az óvodák vezetősége és személyzete, mind pedig a szülők számára.

A Tanügyminisztérium augusztusban, alig egy hónappal az évkezdés előtt módosította az óvodai kurrikulumot, így a 2019-2020-as tanévtől kezdődően az óvodák már az új tanterv szerint fogadják a gyerekeket. Az új tanterv egyben hatályon kívül helyezi a korábbi 2008-ban jóváhagyott [óvodai tantervet](#). A [4.694/02.08.2019](#) miniszteri rendelettel módosított dokumentum a régihez hasonlóan egyetlen dokumentumban tartalmazza a kerettantervet, a „tantárgyi” programokat, illetve a tanterv alkalmazásának módszertani útmutatóját. A továbbiakban a teljes dokumentumra *óvodai tanterv* néven utalunk.

Az óvodai tanterv módosítása már évek óta közvitán van, 2017-ben készült is egy tervezet a módosításra vonatkozóan. Az új tanterv tulajdonképpen a két évvel korábbi tervezet részben módosított változata. A 2017 tantervtervezet akkoriban több megyei tanfelügyelőség honlapjára is felkerült, néhány tanfelügyelőség honlapján jelen szöveg írásakor is ez a dokumentum található. Ebből a szempontból is érheteretlennek tűnhet, hogy az új tanterv elfogadására és bevezetésére miért csak két évvel később, a tanév megkezdése előtt alig pár héttel került sor.

A Tanügyminisztérium Korai Oktatásért felelős Főigazgatóság a tanterv módosítását főként [két okkal indokolta](#). Egyrészt, a minisztérium egy régebbi adósságát teljesítette a bölcsődei tanterv elfogadásával, hiszen annak ellenére, hogy a 2011/1-es tanügyi törvény bevezette a 0-3 éves korú gyerekek számára is az oktatást, eddig nem létezett tanterv ezen korosztály számára. A módosítás változtatásának másik oka, hogy a minisztérium úgy látja, az óvodai oktatásban a hangsúly az eddigiekben sokkal inkább az „akadémiai nevelésére” tevődött, mintsem a gyerekek társadalmi-érzelmi nevelésére.

Az új tanterv bevezetése két szempontból hozott jelentős változásokat: egyrészt módosultak az egyes tanulási tevékenységcsoportokra szánt óraszámok, másrészt az opcionális órák bekerültek óvodapedagógusok normájába. Utóbbi nem módosítja az óvodapedagógusok heti összóraszámát (25 óra), mindössze az egyes tevékenységekre szánt időkeretek átcsoportosítását írja elő.

Az óraszámok módosításait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Tevékenységcsoportok	Régi tanterv (heti óraszám)	Új tanterv (heti óraszám)
3-5 év (37-60 hónap)		
Tapasztalati területek szerinti tevékenységek	10 óra	5 óra
Szabad tevékenységek és játékok	7,5 óra	10 óra
Személyes fejlődést célzó tevékenységek	7,5 óra	10 óra
5-7 év (61-84 hónap)		
Tapasztalati területek szerinti tevékenységek	15 óra	7,5 óra
Szabad tevékenységek és játékok	5 óra	10 óra
Személyes fejlődést célzó tevékenységek	5 óra	7,5 óra

Amint a táblázatban látható az új tanterv értelmében a *tapasztalati területek szerinti tevékenységek* óraszámja felére csökkent, az így felszabadult 5 óra pedig fele-fele arányban oszlik el a *szabad tevékenységek és játékok*, valamint a *személyes fejlődést célzó tevékenységek* között. A tanterv módosítása során vélhetően fontos szempontnak számított, hogy az opcionális órák anélkül kerüljenek be az óvodapedagógusok normájába, hogy módosítsanak azok heti összóraszámát. Tekintve, hogy az opcionális órák strukturális szempontból a harmadik, *személyes fejlődést célzó tevékenységek* körébe tartoznak, értelemszerűen az ezekre szánt időkeret módosítására volt szükség.

A módosítás értelmében az óvodák a továbbiakban nem vonhatnak be olyan külső személyeket, akik a különféle opcionális tevékenységeket felvállalják. Ennek következtében a korábbiakban fizetős, többlethozzájárulást igénylő opcionális tevékenységek minden gyerek számára ingyenessé válnak. Egy további módosítás az opcionális tevékenységek óraszámára vonatkozik. A régi tanterv szerint 3-5 éves korosztály számára legfeljebb egy, az 5-7 éves korú gyerekek számára legalább egy, de igény szerint több opcionális tevékenység beiktatására is volt lehetőség. Az új tanterv értelmében mindkét korcsoport számára legfeljebb egy tevékenység választására van lehetőség. Az egyes óvodák által felkínált opcionális órák az eddigiekben jellemzően a következő tevékenységek köré épültek: idegnyelvtanulás, táncoktatás, meseterápia, mozgásfejlesztés, szociális nevelés, színjátszó kör stb.

Az idegennyelv-tanulással kapcsolatban az új tanterv a tartalomalapú nyelvvoktatást (CLIL-módszert) javasolja, amely a Minisztérium elképzelésében könnyűszerrel alkalmazható az óvodapedagógusok által. Bár a fent is idézett cikkben a módszer egy meglehetősen leegyszerűsített magyarázata olvasható, a CLIL tanárképzés európai keretrendszere értelmében mind a nyelvi készségek, mind pedig a módszertan tekintetében kulcsfontosságú szerepet játszik a CLIL-tanárok megfelelő képzése. A Tanügyminisztérium ígérete szerint honlapjukon közzétesznek egy segédanyag az óvodapedagógusok számára, amely a képzést hivatott biztosítani vagy helyettesíteni, azonban a jelen szöveg írásakor ilyen dokumentumot még nem találtunk.

Összefoglalva elmondható, hogy az új tanterv megnehezíti az óvodai intézmények opcionális tevékenységek megvalósítására irányuló gyakorlatát. A lehetséges forgatókönyvek egyike, hogy lényegesen beszűkül a gyerekek számára felkínált opcionális tevékenységek köre, ugyanis csak olyan tevékenységek bevezetésére kerülhet sor, melyek kivitelezésére az óvodapedagógus megfelelő tudással rendelkezik. Továbbá a választott opcionális tevékenységekhez szükséges eszközök (pl. hangszerek) kiadásai is az egyes óvodákat terhelik majd, melyeket az eddigiekben külső partnerek biztosítottak. Vélhetően a tanügyminisztérium nem fog forrásokat biztosítani ezek fedezésére, mely előreláthatóan az opcionális órák minőségének gyengüléséhez, valamint az óvodai személyzet fölösleges terheléséhez vezethet. A nem állami óvodák mozgásteret kicsit nagyobb, de számukra is kérdés, hogy hogyan fogják megoldani az alternatív opcionális tevékenységeket külső személyzet bevonása nélkül. Egyelőre nem látható, hogy milyen stratégiák születnek majd a tanévkezdés előtt mindössze három héten bevezetett tantervmódosítás gyakorlatba ültetésére, várhatóan nagyfokú bizonytalansághoz vezethet mind az óvodák vezetősége és személyzete, mind pedig a szülők számára.

Keszeg Erika, Bálványos Intézet